

Warszawa, dnia 7 marca 2022 r.

Informacja o wynikach kontroli

na temat: *Organizacja obszaru związanego z prowadzeniem spraw o stwierdzenie nieważności orzeczeń prezydów powiatowych rad narodowych, wydawanych na podstawie dekretu z 5 września 1947 r. o przejściu na własność Państwa mienia pozostałego po osobach przesiedlonych do ZSRR oraz dekretu z 27 lipca 1949 r. o przejęciu na własność Państwa nie pozostających w faktycznym władaniu właścicieli nieruchomości ziemskich położonych w niektórych powiatach województwa białostockiego, lubelskiego, rzeszowskiego i krakowskiego w Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie*

- I. Podstawa prawna**
Czynności kontrolne zostały przeprowadzone na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. *o kontroli w administracji rządowej*¹.
- II. Tryb kontroli**
Kontrola została przeprowadzona przez Departament Kontroli i Nadzoru (obecnie Departament Kontroli) Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w trybie uproszczonym, poza planem kontroli.
- III. Termin kontroli**
Od 17 maja 2021 r. do 7 lipca 2021 r.
- IV. Zakres kontroli obejmował następujące zagadnienia:**
- 1) Zapewnienie przez Wojewodę Małopolskiego rozwiązań organizacyjnych gwarantujących prawidłową realizację spraw o stwierdzenie nieważności orzeczeń prezydów powiatowych rad narodowych, wydawanych na podstawie dekretu z 5 września 1947 r. *o przejściu na własność Państwa mienia pozostałego po osobach przesiedlonych do ZSRR* oraz dekretu z 27 lipca 1949 r. *o przejęciu na własność Państwa nie pozostających w faktycznym władaniu właścicieli nieruchomości ziemskich położonych w niektórych powiatach województwa białostockiego, lubelskiego, rzeszowskiego i krakowskiego*.
  - 2) Sprawowanie przez Wojewodę Małopolskiego nadzoru nad rozpoznawaniem spraw o stwierdzenie nieważności orzeczeń prezydów powiatowych rad narodowych.
- V. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2015 r. do 30 kwietnia 2021 r.**²

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 224.

² Badaniami kontrolnymi objęte zostały zdarzenia i dokumenty sprzed 1 stycznia 2015 r. oraz po 30 kwietnia 2021 r. w przypadkach, gdy miały one wpływ lub związek z zagadnieniami będącymi przedmiotem kontroli, a ich wyłączenie z kontroli nie pozwoliłoby na ocenę kontrolowanej działalności.

VI. Ustalenia kontroli – ocena kontrolowanej działalności

Na podstawie dokonanych ustaleń stwierdzono, że Kierownictwo Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego³ w Krakowie podejmowało działania organizacyjno-kadrowe w celu zapewnienia prawidłowej realizacji spraw o stwierdzenie nieważności orzeczeń prezydiów powiatowych rad narodowych, wydawanych na podstawie dekretu z 5 września 1947 r. oraz dekretu z 27 lipca 1949 r.

W Urzędzie dążono do zapewnienia adekwatnej struktury etatowej oraz doboru kadry posiadającej odpowiednią wiedzę i doświadczenie zawodowe. Niemniej jednak w kontrolowanym okresie doszło do znacznej fluktuacji kadr, która mogła istotnie wpłynąć na efektywność pracy. Wzrost liczby spraw z kontrolowanego obszaru, jaki nastąpił w czerwcu 2019 r., przy jednoczesnej fluktuacji kadry i długotrwałej absencji pracowników⁴ spowodował, że liczba pracowników realizujących te zadania przestała być adekwatna do liczby i stopnia skomplikowania prowadzonych spraw, co wynikało z przyczyn niezależnych od kierownictwa MUW. Przyczyną fluktuacji były bowiem ograniczone możliwości pracodawcy w zakresie zapewnienia konkurencyjności na rynku pracy. Podejmowano próby wzmocnienia Oddziału Rewindykacji Mienia w Wydziale Skarbu Państwa i Nieruchomości⁵ MUW w drodze naboru wewnętrznego oraz czasowego delegowania pracowników z innych Oddziałów. Zatrudniano nowych pracowników w drodze naborów zewnętrznych, także w celu zastępstwa długotrwale nieobecnych pracowników, niemniej jednak brak zainteresowania dłuższą współpracą nowo zatrudnionych osób uniemożliwił zapewnienie, w całym kontrolowanym okresie, optymalnej liczby pracowników posiadających odpowiedni poziom wiedzy i doświadczenia.

Kierownictwo Urzędu, przy posiadanych możliwościach finansowych, stosowało narzędzia płacowe i pozapłacowe w celu zwiększania efektywności i skuteczności pracy pracowników Oddziału Rewindykacji Mienia w WSPiN. Głównymi motywatorami były nagrody pieniężne i dodatki zadaniowe oraz możliwość dostosowania czasu pracy do indywidualnej sytuacji życiowej. Zapewniono ciągłość realizacji zadań poprzez ustanowienie systemu zastępstw. Realizowano obowiązek sporządzania ocen okresowych oraz indywidualnych programów rozwoju zawodowego. Pracownicy realizujący zadania objęte zakresem kontroli uczestniczyli w szkoleniach podnoszących kompetencje zawodowe. Ustalanie wynagrodzenia zasadniczego pracowników realizujących zadania objęte zakresem kontroli było zgodne z przepisami prawa, niemniej stwierdzono jeden przypadek określenia w umowie o pracę wynagrodzenia zasadniczego członka korpusu służby cywilnej w oparciu o kategorie zaszeregowania określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 2 lutego 2010 r. w *sprawie zasad wynagradzania pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej zatrudnionych w urzędach administracji rządowej i pracowników innych jednostek*⁶, co uznano za nieprawidłowość.

Z uwagi na dokonaną przez organ wyższej instancji⁷ ocenę sposobu procedowania spraw poprzez uznanie przewlekłości prowadzonego postępowania w 27% złożonych ponagleń oraz wskazane w toku kontroli instancyjnej przyczyny uchyleń rozstrzygnięć organu wojewódzkiego, nadzór Wojewody nad prowadzeniem spraw z zakresu badania legalności orzeczeń prezydiów powiatowych rad narodowych uznano za niewystarczający. Oddział Rewindykacji Mienia przy złożoności zagadnień związanych z badaniem legalności przejęcia nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa praktycznie nie korzystał ze wsparcia Wydziału Prawnego i Nadzoru, przy jednoczesnym braku stanowiska radcy prawnego w strukturze Wydziału. Delegowanie na Kierownika Oddziału, a w czasie jego nieobecności

³ Zwanym dalej: MUW lub Urzędem.

⁴ Wynikającej w szczególności z przysługującym pracownikom uprawnień rodzicielskich.

⁵ Zwany dalej WSPiN lub Wydziałem.

⁶ Dz.U. Nr 27, poz. 134 z późn. zm.

⁷ Organem kontroli instancyjnej w badanym obszarze jest Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, dlatego kontrola Ministra SWiA nie obejmowała oceny prawidłowości prowadzonych postępowań.

na pracownika Oddziału, całości uprawnień do wydawania w imieniu Wojewody Małopolskiego rozstrzygnięć z kontrolowanego obszaru obniżyło efektywność nadzoru nad sprawami mogącymi generować znaczne skutki finansowe dla Skarbu Państwa.

VII. Wnioski i zalecenia pokontrolne

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości oraz usprawnienia funkcjonowania kontrolowanej jednostki zalecono i wnioskowano o:

Zalecenia:

1. Wzmocnienie mechanizmów nadzorczych nad sposobem prowadzenia spraw z zakresu badania legalności przejęcia nieruchomości na rzecz państwa, dokonanego w związku z akcją przesiedleńczą, w tym osobiste podpisywanie przez Dyrektorów WSPiN wydawanych w sprawach rozstrzygnięć stwierdzających nieważność orzeczeń prezydów powiatowych rad narodowych lub stwierdzających wydanie ich z naruszeniem prawa, a także rezygnacja z delegowania na pracowników Oddziału w czasie nieobecności Kierownika uprawnień do podpisywania innych rozstrzygnięć z badanego obszaru.
2. Wdrożenie skutecznych mechanizmów/narzędzi nadzoru nad bieżącą analizą i wdrażaniem w sposób prowadzenia procedowanych spraw zaleceń organu II instancji oraz aktualnej linii orzeczniczej.
3. Zapewnienie adekwatnego do potrzeb Oddziału wsparcia Wydziału Prawego i Nadzoru lub zapewnienie w strukturach Wydziału Skarbu Państwa i Nieruchomości radcy prawnego.
4. Zintensyfikowanie działań mających na celu zapewnienie i utrzymanie w Oddziale Rewindykacji Mienia kadry posiadającej odpowiedni poziom wiedzy i doświadczenia zawodowego.

Wniosek:

Wyeliminowanie w zawieranych umowach o pracę omyłek w zakresie podstawy prawnej i sposobu naliczania wynagrodzenia.